

KVINDER PÅ PLAKATEN

Jernkvinder & Rødstrømper er en udstilling med danske og kinesiske plakater fra 1960'erne til starten af 1980'erne, som vises på Kvindemuseet i Aarhus til 28. februar 2021. Plakaterne har tidligere været udstillet på Det danske Kulturcenter i Beijing, hvor de blev set af mere end 100.000 gæster.

Plakaternes tema er kvindernes kamp for ligestilling i begge lande, og kontrasten i udtryksform er slående. Variationer i både politisk tendens og grafisk stil afspejler, hvordan de danske plakater er skabt i et aktivistisk græsrods miljø med flere forskellige dagsordner, mens de kinesiske alle er kommet til verden i partiets propagandamaskine med politisk nøje afstemte udsagn og en fælles æstetik.

De er fulde af smilende, sunde, rødkindede piger med fletninger og kvinder med pagehår, der solidt påklædte skuer ind i en lysende socialistisk fremtid. Modsat de danske plakater er der ingen bare bryster og nøgne kroppe, og seksualitet er kun et emne i forbindelse med kampagner for børnebegrensning. Til gengæld er de kinesiske kvinder militante på en meget bogstavelig måde, når de afbildes som skarpskytter med øjnene stift rettet mod fjenden.

Der er dog også flere lighedspunkter mellem de danske og de kinesiske plakater, især i de temaer, som udstillingen er struktureret efter. Kampen for at komme ind på mandsdominerede arbejdspladser og fagområder var fx fælles begges steder.

Blant de kinesiske plakater er værker fra Mao-tiden i overtal, og de afspejler periodens behov for, at kvinderne skulle deltage både i produktionen og i de væbnede styrker. I de få plakater fra perioden efter Maos død ser vi en tilbagevendende til en kvindes rolle med vægt på det moderlige – og med bølger i håret.

Jeg undrede mig undervejs over, at museet har valgt at vise de kinesiske plakater – og for den sags skyld også de danske – uden at fortælle ret meget om deres sociale og politiske kontekst.

To plakater om børnebegrensning af-

Tiderne skifter
– kvinder er
lige så gode
som mænd

spejler fx skiftet i familieplanlægningspolitikken før og efter Maos død, uden at det overhovedet kommenteres i billedteksterne. Vi hører heller ikke om de reelle problemer med diskrimination, som plakaterne skrev sig op imod, eller om den meget begrænsede frigørelse, som kom ud af Kulturrevolutionens kampagner. Masser af forskning viser, at nok kom mange kvinder i Maos Kina ud at arbejde uden for hjemmet, men de stod stadig med ansvaret for langt størstedelen af husarbejdet hjemme.

Teksterne virker i det hele taget, som om de er skrevet ind i en kinesisk kontekst, hvor antydninger af samfundsmæssige konflikter og problemer skal holdes på et absolut minimum. På den måde bliver et dansk publikum overladt til at forholde sig æstetisk snarere end historisk og politisk til værkerne.

Det er også ærgerligt, at oversættelserne (sikkert fra engelsk) af titler og ledsagende tekster på de kinesiske plakater er så vaklende. Fx oversættes dramaet *Det røde kvindekompani* (The Red Detachment of Women, 红色娘子军) til *Den røde frigørelse*

af kvinder, sikkert pga. en fejloversættelse af 'detachment'. En gammel bedstemor bliver sendt i 'natskole' (night school) i stedet for i aftenskole 夜校, og en plakat med en kvindelig mongolsk hesteopdrætter med en kæmpe flok heste får den mærkværdige titel "Jeg græsser en hest for mit moderland".

Men når det er sagt, så er udstillingen alligevel et besøg værd. Den særlige rødmosse og kraftfulde æstetik, der prægede kinesiske plakater i perioden, lyser ned fra væggene og minder os om et kvindeideal, der ganske vist var langt væk fra kvinders virkelige liv, men som alligevel må have givet kinesiske kvinder en følelse af, at de havde en vigtig rolle at spille. De mere sprælske danske plakater er en god sidegevinst.

Stig Thøgersen er professor emeritus ved Institut for Kultur og Samfund, Aarhus Universitet. Hans nuværende forskningsprojekt handler om børn og barndom.